

27-dars. KOMPYUTERDA TAQDIMOTLAR YARATISH DASTURLARI IMKONIYATLARI VA INTERFEYSI

Kundalik hayotda “taqdimot” atamasiga ko‘p duch kelamiz. Misol tariqasida yangi kinofilm yoki spektaklning taqdimoti, biror yangi mahsulot yoki xizmatning taqdimoti, biror soha olimlarining asar va kitoblari taqdimoti kabi jummalarni ko‘plab keltirish mumkin. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar rivojlanayotgan jamiyatimizni kompyuter taqdimotlarisiz tasavvur etish ancha mushkul. Taqdimotning vazifasi tinglovchilarda unda tasvirlanayotgan jarayon yoki predmetga nisbatan qiziqish uyg‘otishdan iborat.

TAYANCH TUSHUNCHALAR

Maket – turli ko‘rinishdagi axborotni kiritish uchun maxsus qismlar to‘plami.

Infografika – biror jarayon, obyekt, hodisaning grafik va matn obyektlari bilan tasvirlanishi.

Taqdimotni samarali tashkil etishning uchta asosiy bosqichi mavjud:

- taqdimot mavzusiga oid ma’lumotlarni to‘plash;
- bejirim infografik dizaynga ega taqdimot tayyorlash;
- tayyorlangan taqdimotni mahorat bilan namoyish etish.

Taqdimot – qandaydir yangi narsa (predmet, jarayon)ni texnik vositalar yordamida yoki ular ishtirokisiz namoyish qilishga yo‘naltirilgan usul. Taqdimotni muvaffaqiyatli tashkil etish uning dizayni va namoyish etish usuliga bog‘liq. Kompyuterdan foydalangan holda taqdimotni yaratish obyekt haqida to‘liq tasavvur hosil qilish imkoniyatini beradi.

Taqdimot lotincha *praesentatio* so‘zidan olingan bo‘lib, “taqdim etish” degan ma‘noni bildiradi.

Jadvalda taqdimot yaratish uchun foydalanilib kelinayotgan mashhur dasturlardan namunalar keltirilgan:

№	Dastur nomi	Logotipi
1.	MS PowerPoint (Microsoft Office paketi tarkibiga kiradi)	
2.	Prezi Classic Desktop	
3.	Keynote	
4.	ProShow Producer	
5	Focusky	

MS PowerPoint dasturidan foydalanuvchilar soni boshqa dasturlar foydalanuvchilari sonidan ancha ko‘p. MS PowerPoint dasturi 1987-yilda Apple Macintosh kompyuterlari uchun ishlab chiqilgan bo‘lib, Robert Gaskins va Dennis Ostin dasturning mualliflari hisoblanadi. Ishlab chiqilgan dastlabki vaqtda dastur faqat oq-qora formatda taqdimot yaratish imkoniyatigagina ega bo‘lgan hamda

“Prezenter” nomi bilan atalgan. Dastur ishlab chiqilgan yilning o‘zidayoq Microsoft kompaniyasi tomonidan sotib olingan va 1990-yilda Microsoft Office paketi tarkibiga kiritilgan.

MS PowerPoint dasturining asosiy imkoniyatlari:

- kompyuter taqdimotini yaratish;
- kompyuter taqdimotini qayta ishlash;
- kompyuter taqdimoti uchun maxsus effektlarni o‘rnatish hamda sozlash;
- kompyuter taqdimotini namoyish etish;
- kompyuter taqdimotini saqlash va ularni chop etish.

TAYANCH TUSHUNCHALAR

Kompyuter taqdimoti – tinglovchilarga axborotni namoyish etish uchun kompyuter dasturlari yordamida yaratilgan elektron hujjat. Odatda, kompyuter taqdimoti bitta mavzuga oid axborotlarni o‘z ichiga olgan slaydlar to‘plamidan iborat bo‘ladi.

Slayd – axborotlarni joylashtirish uchun mo‘ljallangan taqdimotning alohida varag‘i. Ingliz tilida “slide” so‘zi “o‘tish” degan ma‘noni anglatadi.

Kompyuter taqdimotini yaratish – slaydlardan iborat taqdimot yaratish, uni tahrirlash, ketma-ketligini ko‘rish va zamonaviy dizaynini hosil qilishdan iborat jarayon.

Kompyuter taqdimotini yaratish uchun avval dastur ishga tushiriladi.

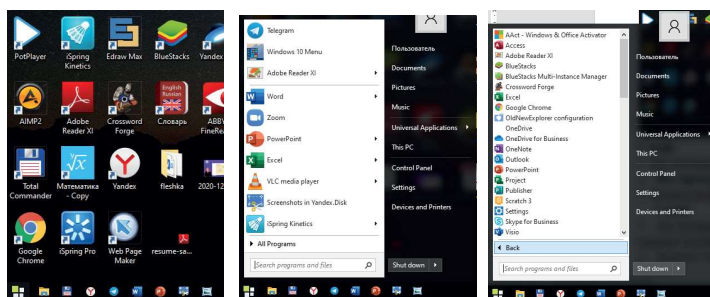
ESLAB QOLING!

MS PowerPoint dasturini ishga tushirish usullari:

1-usul:

1. Ish stolidagi “Пуск” tugmachasi tanlanadi.
2. Sichqoncha “Все программы” ko‘rsatmasi ustiga olib boriladi.
3. Kompyuterga o‘rnatilgan dasturlar ro‘yxatidan MS PowerPoint dasturi tanlanadi.

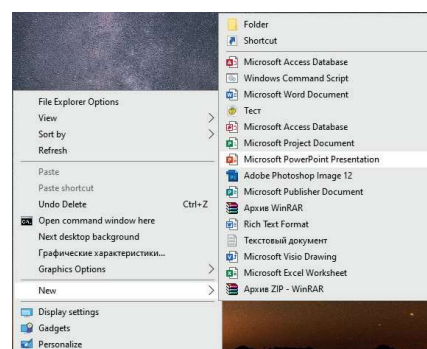

2-usul:

Sichqonchaning o‘ng tugmachasi ish stolining bo‘sh qismiga bosiladi.

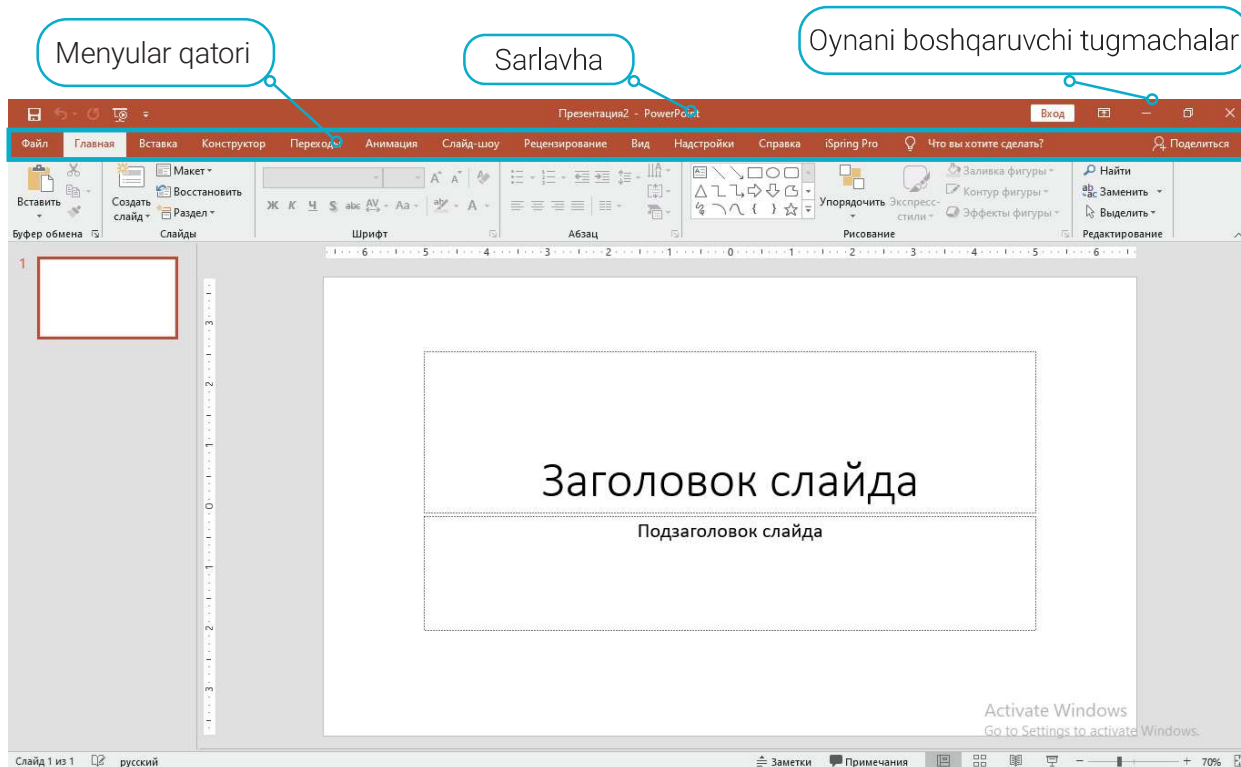
Kontekst menyudan “Создать” bo‘limi tanlanadi.

Ro‘yxatdan “Презентация Microsoft PowerPoint” tanlanadi.

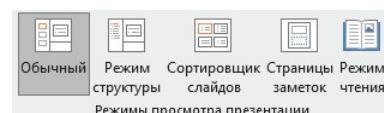
3-usul:

Sichqonchani chap tugmachasi ish stolida joylashgan Microsoft PowerPoint dasturining belgisiga ikki marta tez bosiladi.

MS PowerPoint 2019 dasturining asosiy menyusi oynaning yuqori qismida joylashgan bo'lib, u quyidagi bo'limlardan iborat: "Файл", "Главная", "Вставка", "Конструктор", "Переходы", "Анимация", "Слайд-шоу", "Рецензирование", "Вид" va "Справка". Bu bo'limlar yordamida slayd, ularda joylashgan turli matn, rasm va boshqa obyektlardan iborat taqdimotni yaratish hamda formatlash amallari bajariladi.

Taqdimot yaratish uchun slaydlar bilan ishlashda turli rejimlardan birini tanlash mumkin. Bir rejimdan boshqa rejimga o'tish uchun esa holatlar satrida joylashgan tugmachalar yoki "Вид" menyusining quyidagi buyruqlaridan biridan foydalaniladi:

MS PowerPoint dasturida taqdimotlar bilan ishlashda quyidagi asosiy rejimlardan foydalaniladi:

- "Обычный" rejimi alohida joylashgan slaydlarni yaratish hamda ularni tahrir etishga mo'ljallangan. Ishchi maydonda tanlangan bitta faol slayd joylashadi, qolganlari esa slaydlar panelidan o'rin oladi. Dastur ishga tushganda, ushbu rejim faol holatda bo'ladi.
- Ishchi maydonda slaydlar maketi joylashgan bo'lib, "Сортировщик слайдов" rejimi yordamida taqdimotdagi slaydlar joylarini o'zgartirish, ularni o'chirish hamda nusxalash kabi amallarni bajarish mumkin. Lekin bu rejimda slaydlar mazmunini o'zgartirish mumkin emas.

- “Слайд-шоу” rejimidan taqdimotlarni namoyish etishda foydalaniladi. Ushbu rejim tanlanganda, slydlar ekranni to'liq egallaydi.
- Kompyuter taqdimotini yaratishdan avval uning mazmunida qanday ma'lumotlar (taqdimot nomi, qancha slyddan iborat ekanligi, video, audio fayllar) aks ettirilishi lozimligini aniqlab olish va ularni slydga joylashtirish uchun maket tanlash zarur.

“Главная” → “Макет” buyrug'i orqali slydga joylashtirmoqchi bo'lgan ma'lumotlaringizga mos keladigan slyd maketi tanlanadi. Taqdimotda jadval yoki diagramma shablonlarini joylashtirish uchun “Заголовок и объект” maketi tanlanadi. Ushbu maketda slyd sarlavhasi hamda obyekt joylashtirish uchun alohida joy ajratilgan.

AMALIY MASHG'ULOT

1. Hurmatli o'quvchilar, ixtiyoriy ravishda (istasangiz, o'qituvchi yordamida) uch yoki to'rt nafardan iborat kichik guruhlariga bo'lining. Har bir guruh quyidagi mavzulardan birini tanlab olishi lozim (bunda mavzular takrorlanmasligi kerak):

Orzularim

Atirgul

Mening odatiy kun tartibim

Mening oilam

Taqdimot yaratish tartibi

Apple mahsulotlari

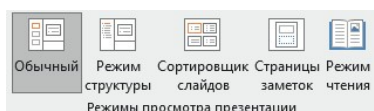
Samsung mahsulotlari

Artel mahsulotlari

Dastlab MS PowerPoint dasturini ishga tushiring. Tanlagan mavzu bo'yicha taqdimot yarating va uni .pptx kengaymasi orqali D: diskka o'z guruhingiz nomi bilan ochilgan papkaga saqlang.

2. Tanlagan mavzu bo'yicha yaratgan taqdimotingiz birinchi slydiga asosiy sarlavhani kiriting. Slydni holatlar satrida joylashgan tugmachalar orqali rejimlarni almashtirgan holda ko'rib chiqing.

3. “Вид” menyusining quyidagi tugmachalarini tanlab ko'ring. Nimalar o'zgardi? Tahlil qiling.

SAVOL VA TOPSHIRIQLAR

1. Venn diagrammasi yordamida kompyuter taqdimoti va slayd tushunchalarining o'xshash va farqli tomonlarini izohlang.
2. Taqdimot yaratishda foydalaniladigan dasturlarni yorliqlari bilan moslashtiring.

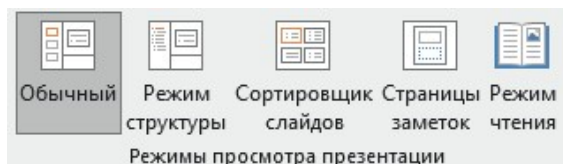
MS PowerPoint (Microsoft Office paketi tarkibiga kiradi)		
Prezi Classic Desktop		
Keynote		
ProShow Producer		

3. MS PowerPoint dasturini ishga tushirish usullarini tushuntiring va amalda bajaring.
4. MS PowerPoint interfeysi nimalardan tashkil topgan?
5. Taqdimotlar bilan ishlash rejimi nima? Qaysi holatlarda bir rejimdan boshqa rejimga o'tish yaxshi natija beradi?

UYGA VAZIFA

1. Quyidagi rasmda qaysi menyu buyruqlari tasvirlangan? Ulardan qaysi holatlarda foydalangan ma'qul?

2. Uydagi kompyuteringizda MS PowerPoint dasturi o'rnatilgan yoki o'rnatilmaganini aniqlang.
3. MS PowerPointni ishga tushiring va slayd maketini o'zgartiring.
4. Mashg'ulot vaqtida tanlab olingan mavzuga doir ma'lumot to'plang.